

Otsus

Tallinnas

13.10.2008 nr 5.1-5/08-037L

Westgate Transport OÜ 14.06.07 ja 20.03.08 taotluste alusel alustatud haldusmenetluse lõpetamine

1. Haldusmenetluse alustamine

Westgate Transport OÜ (*edaspidi WGT*) esitas 14.06.2007 taotluse Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumile, milles käsitletakse AS Eesti Raudtee (*edaspidi ER*) võimalikku konkurentsi kahjustavat tegevust juurdeveoteenuse hinna kehtestamisel raudteelõigul Petseri – Orava raudteejaam. Nimetatud taotluses nõudis WGT ER-le ettekirjutuse tegemist diskrimineeriva kohtlemise lõpetamiseks. WGT leidis, et diskrimineerimine väljendus ER nõudmises juurdeveoteenuse lepingu sõlmimist juurdeveoteenuse osutamiseks WGT-le Petseri-Orava raudteelõigul. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse seaduse (RT I 2007, 66, 408) alusel Energiaturu Inspeksiooni, Konkurentsiameti, Raudteeinspeksiooni ja Sideameti ühendamisest, jätkas WGT poolt 14.06.2007 esitatud kaebuse lahendamist eelpool kirjeldatud osas alates 01.01.2008 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Raudteeinspeksiooni asemel Konkurentsiamet.

20.03.2008 esitas WGT Konkurentsiametile täiendava taotluse, milles paluti hinnata AS Eesti Raudtee (*edaspidi ER*) võimalikku konkurentsi kahjustavat tegevust juurdeveoteenuse hinna kehtestamisel raudteelõigul Petseri – Orava. Taotluses on leitud, et juurdeveoteenuse tasu rakendamisega võib ER konkurentsiseadust (*edaspidi KonkS*) rikkuda.

2. Menetlusosalised

Westgate Transport OÜ, registrikood 11056908 Maardu tee 57, Maardu 74115 Harjumaa

AS Eesti Raudtee, registrikood 10281796 Toompuiestee 35, 15073 Tallinn

3. Haldusmenetluse sisu

Haldusmenetluse eesmärgiks on analüüsida ER tegevust hinna kehtestamisel veoteenusele raudteelõigul Petseri – Orava raudteejaam ja selle tegevuse vastavust konkurentsiseaduse (KonkS) § 16 p-dele 1 ja 3.

4. Faktilised asjaolud ja tõendid

4.0 Juurdeveoteenus

Tulenevalt rahvusvahelistes kokkulepetes sätestatust on ER-l kohustus võtta kaupu vastu Eesti-Vene piiril. Rongide vastuvõtt toimub Petseris ja sisenevad rongid toimetatakse edasi

Eesti territooriumile. Rongide üleandmine toimub pärast piiri ületamist esimeses jaamas Oraval, kuna raudteelõik Petseri – Orava on üherajaline ja varem puudub võimalus rongi üleandmiseks WGT-le. Käesolevas juhtumis uuritav juurdeveoteenus seisnebki rongide vedamises Petserist Oravale ER poolt. Teisi võimalusi Petseri-Orava raudteelõigus rongide vastuvõtmiseks ER-ga Eestis konkureerivatel raudteeveo-ettevõtjatel ei ole.

ER omab põhilist Eestis asuvat raudteeinfrastruktuuri. ER on tulenevalt raudteeseadusest kohustatud võimaldama ligipääsu nimetatud raudteeinfrastruktuurile. Raudteeinfrastruktuurile ligipääsu võimaldamist nimetatakse juurdepääsuteenuseks (mis omakorda koosneb mitmetest erinevatest teenustest), mille osutamiseiga seotud kulud katab raudteeinfrastruktuuri kasutustasu (*edaspidi IKT*).

4.1 WGT taotlustes toodud asjaolud

ER tegevus turgu valitseva ettevõtjana on WGT arvates konkurentsi kahjustav.

ER seadis WGT-le rongide üleandmiseks Orava jaamas eeltingimusena täiendava lepingu sõlmimise juurdeveoteenuse osutamiseks raudteelõigul Petseri – Orava raudteejaam. WGT arvates on tema nimetatud teenuse osutamise eest juba tasunud raudteeinfrastruktuuri kasutustasu raames. Samas märgib kaebaja, et ER-l võivad olla lisakulud rongide toimetamisel Petseri jaamast Orava jaama, kuid nõutava tasu koosseisu on WGT arvates arvestatud ka veeremi ja kauba vastuvõtmine ning üleandmise korraldamine piiril, mis peaks WGT hinnangul olema arvestatud IKT hulka.

WGT palub võtta põhimõttelise seisukoha küsimuses, kas ER poolt nõutava täiendava juurdeveotasu suurus ja selle rakendamine teistele raudtee-ettevõtjatele rongide toimetamisel Petseri jaamast Orava jaama on üldse põhjendatud.

4.2 ER esindajate antud seletused ja vastus teabe taotlusele

02.06.2008 andsid ER esindajad Konkurentsiameti ametnikule juurdeveoteenuse hinna kehtestamise küsimuses järgmisi selgitusi:

ER-i kuluarvestussüsteemi ülesehituse kohaselt kuuluvad juurdeveoteenuse osutamise kulud kaubaveoga seotud kulude hulka, millele lisanduvad veel osa kaud- ja üldkuludest. Juurdeveoteenus raudteelõigul Petseri – Orava raudteejaam ei ole juurdepääsuteenus ja seega ei arvestata selle teenuse tasusid infrastruktuuri tasude hulka.

Lisaks juurdepääsuteenustele on raudteekaubaveo-ettevõtjal võimalus tellida veel teenuseid, mida ER osutab kommertsteenustena, kuna täiendavate kauba veoga seotud teenuste vajadused on igal kasutajal erinevad. Kuna neid teenuseid osutab ER kui raudteekaubaveo-ettevõtja, mitte infrastruktuuri omanik, ei saa nende teenuste kulusid arvestada raudteeinfrastruktuuri kasutustasude hulka. Seega on juurdeveoteenuse tasu rakendamine raudteelõigul Petseri – Orava raudteejaam otseselt seotud ER kui kaubaveo-ettevõtja täiendavate kulutustega.

Orava jaamani teostab rongide vedu ER oma veduritega, kuna 25.02.1992 Vene Föderatsiooni Teedeministeeriumi ja Eesti Vabariigi Transpordi- ja Sideministeeriumi vahel sõlmitud rahvusvaheliste raudteede otseühenduse kokkuleppe peatüki 1 punkti 2 kohaselt ei ole võimalik teistel Eestis raudteeveoteenust osutavatel ettevõtjatel rongide vastuvõtmine Petseris, mis asub Vene Föderatsiooni territooriumil. Riigi piirist Orava jaamani on raudtee üherajaline ja seega puudub ER-l enne Orava jaama võimalus rongide üleandmiseks teisele raudteeveo-ettevõtjale. Orava jaamast veab rongi edasi juba WGT vedur ja sageli antakse ka kaup üle Orava jaamas. Rongide pikkused ja kaalud on samad kõigile ettevõtjatele juba Petseris ja seega on ka veokulud Orava jaamani samad. Samasugust veoteenust on osutanud ER varem ka Spacecomile.

Nimetatud raudteelõigul tekivad lisaks infrastruktuuri kasutamisele ER-il kui raudteekaubaveo-ettevõtjal lisakulud WGT rongide veol ja tühjade rongide tagasiveol. ER tegi WGT-le veoteenusele Petseri – Orava raudteejaam hinnapakkumise.

Alates 2008. aasta 25. maist ei kasuta WGT enam Eestisse toomiseks raudteelõiku Petseri – Orava ja tema veosed saavad läbi Narva, mistõttu juurdeveoteenuse tasu enam ei rakendu.

10.06.2008 esitas Konkurentsiamet ER-le täiendava teabe nõude nr 5.1-1/08-141, milles nõuti hinnakalkulatsiooni esitamist veoteenusele Petseri – Orava raudteejaam, selgitusi kulukirjete osas ja koopiat WGT ning ER vahel sõlmitud veoteenuse lepingust.

20.06.2008 esitas ER kirjalikult vastuse esitatud küsimustele ja lepingu koopia. Hinnakalkulatsioon baseerub ER poolt teistele ettevõtjatele, s.h WGT, mitmeid aastaid kehtinud vedurite ja vedurimeeskondade rendi lepingulistel hindadel.

Rongide käitlemine marsruudil Orava-Petseri-Orava hõlmab vastavalt töötehnoloogiale järgmisi aegu:

- veduri sõit tühja rongi ette Oraval, haakimine ja piduriproovid – 40 min;
- rongi vedu marsruudil Orava-Petseri – 30 min;
- rongiprotseduurid (rongi vahetus, piirikontroll, rongi piduriproovid) Petseri- 3 h;
- rongi vedu marsruudil Petseri-Orava- 30 min;
- veduri lahtihaakimine rongist – 10 min.

Seega on ajakulu ühe rongi juurdeveoks minimaalselt 4 tundi ja 50 minutit. Korrutades selle ER veduri ja vedurimeeskonna rendihinnaga 2950 krooni tund saadakse summaks 14 258 krooni. Keskmise kauba kaal on Petserist saabuvaltel rongidel 3500 tonni seega on ühe kaubatonni vedamise kuludeks 4 krooni ja 07 senti.

Tegelikkuses on ER hinnangul protsessi ajakulu tunduvalt pikem, mille põhjuseks on muuhulgas Venemaalt saabuivate vedude ebarütmilisus. Samuti on tõusnud kütusehinnad ja suurenenud elukallidus, millest tulenevalt on ER ühe kaubatonni juurdeveo hinnale 4.07 lisanud 66 senti.

4.3 Tehnilise Järelevalve Ameti hinnang ER kalkulatsioonile

03.07.2008 esitas Konkurentsiamet Tehnilise Järelevalve Ametile taotluse anda hinnang ER poolt esitatud kulude kalkulatsiooni kulukirjetele selles osas, kas kõik esitatud kulud on veoga seotud lisakulud ja tingitud ainult juurdeveoteenusest, või on mõned kulud arvestatud ka infrastruktuuri kasutustasus.

28.07.2008 antud Tehnilise Järelevalve Ameti hinnangu kohaselt ei ole ER-i poolt esitatud tegevuse kirjelduse kohaselt tegemist raudteeinfrastruktuuri juurdepääsu põhi-, lisa- ega abiteenusega, vaid Orava-Petseri-Orava raudteelõigul veoteenuse osutamisega. Analüüsid veoteenuse tehnoloogiat ja teostamise aegu leiti need olevat mõistlikud.

Samuti selgitab Tehnilise Järelevalve Amet, et raudteeseaduse § 4 lg 2 kontekstis ei ole lubatud veoteenuse kulude arvestamine raudteeinfrastruktuuri kasutustasus. Tehnilise Järelevalve Amet ei ole raudteeinfrastruktuuri kasutustasude määramise haldusmenetluse raames tuvastanud veoteenuse kulude sisaldumist raudteeinfrastruktuuri kasutustasus.

5. Õiguslik hinnang

Tuginedes haldusmenetluse käigus saadud dokumentide koopiatele, kogutud teabele ja Tehnilise Järelevalve Ameti analüüsile järeldeb Konkurentsiamet, et juurdeveotasu kehtestamine Petseri-Orava raudteelõigul WGT-le veoteenuse osutamise eest oli põhjendatud. ER osutab Petseri-Orava raudteelõigul teenust, mis ei ole seotud juurdepääsuteenuse osutamisega ning mille osutamise kulud ei sisaldu seega IKT-s. Asjaolu, et tegemist ei ole juurdepääsuteenusega, mille eest tasutakse IKT-d, on kinnitanud Tehnilise Järelevalve Amet kui ER-i IKT-d kehtestav riigiasutus. Järelikult ei ole ER pannud toime WGT poolt kahtlustatud tegu, st nõudnud juurdeveoteenuse raames tasu selliste teenuste eest, mille osutamise kulud on juba kaetud IKT-ga.

Kuna ER-l tekivad juurdeveoteenuse osutamisel kulud ja menetluse käigus selgus, et juurdeveoteenuse kulusid ei ole arvestatud IKT hulka, siis on tasu kehtestamine sellise teenuse eest põhjendatud. Menetluse käigus ilmnenuid asjaolusid, mis viitaks võimalusele, et kehtestatud juurdeveotasu oleks liiga kõrge.

Samasugust juurdeveotasu rakendas ER ka AS-le Spacecom, mis väljendab asjaolu, et ER kohtles oma äripartnereid võrdsetel alustel.

21.06.2007 on Konkurentsiamet vastuskirjas AS Spacecom avaldusele jõudnud samale seisukohale, et rakendatav juurdeveotasu raudteelõigul Petseri-Orava on õigustatud ja ei ole vastuolus KonkS-ga.

Kuna ER ei ole toime pannud WGT taotlustes silmas peetud tegusid, puudub antud juhtumisel vajadus täpsemalt piiritleda kaubaturgu ja määratleda ER võimalikku turgu valitsevat seisundit.

Lähtuvalt eeltoodust ei ole ER tegevuses ka võimaliku turgu valitsevaks ettevõtjaks määratlemise korral KonkS § 16 p-de 1 ja 3 rikkumise tunnuseid.

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes KonkS § 63⁴ lg 1 p-st 1

otsustan:

- 1. lõpetada Westgate Transport OÜ kaebuste alusel alustatud haldusmenetlus AS Eesti Raudtee poolt Petseri – Orava raudteelõigul juurdeveotasude kehtestamise osas seoses konkurentsiseaduse rikkumise tunnuste puudumisega tema tegevuses.**

Käesoleva otsuse, s.h selles sisalduva ettekirjutuse peale võib esitada haldusmenetluse seaduses sätestatud korras vaide Konkurentsiameti peadirektorile või kaebuse Tallinna Halduskohtule 30 päeva jooksul otsuse teadasaamise päevast.

Märt Ots
Peadirektor